

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/150/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6717208050
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6717208050.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a členov senátu JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: I. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. U. XXXX/XX, XXX XX A., zast. JUDr. Andrej Cifra, advokát, J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie 1 297,02 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 31.01.2018, č. k.: 8Csp/96/2017-102, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 297,02 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 297,02 eur od 17.05.2017 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie mal preukázané, že žalobca a žalovaný dňa 22.09.2009 mienili uzavrieť zmluvu o úvere, ktorá spadá pod režim spotrebiteľského práva - Občianskeho zákonníka a zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Súd zistil, že samotný mechanizmus uzatvárania tejto zmluvy o revolvingovom úvere je nejasný, nezrozumiteľný a odporujúci základným princípom uzatvárania zmlúv v zmysle Občianskeho zákonníka (ust. § 43a ods. 1, § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a zmluva nemá zákonom vyžadovanú písomnú formu (§ 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z.) Na základe preložených listinných dôkazov a vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že nebola preukázaná existencia dvoch vzájomných a obsahovo zhodných prejavov vôle zmluvných strán v písomnej forme a v ktorých by boli uvedené všetky obsahové náležitosti predpokladané v § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z.. Žalobca požiadal žalovaného o poskytnutie úveru, dňa 16.09.2009 podpísal formulár Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva o revolvingovom úvere (bod. 2. a 5 formulára), túto súd posúdil ako návrh žalobcu na uzavretie zmluvy o úvere (§ 43a ods. 1 Občianskeho zákonníka). V súlade s § 44 Občianskeho zákonníka by bola zmluva uzatvorená okamihom prijatia návrhu žalovaným, avšak ak prijatie návrhu obsahuje zmeny, dodatky, výhrady, obmedzenia, je odmietnutím návrhu a toto sa považuje v súlade s § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka za nový návrh, ktorý musí byť druhou stranou prijatý (v tomto prípade dlžníkom - žalobcom). Žalovaný v bode 6. Žiadosti, ktorý nemohol vyplniť žalobca pri podávaní Žiadosti, uviedol (vpísal) údaje o poskytnutej čiastke úveru, splatnosti úveru, mesačnej splátke, zmluvnej odmene, nominálnej hodnote úveru, RPMN za úver, predpokladanú RPMN po poskytnutí úveru, pričom pri niektorých údajoch to boli iné (odlišné)

hodnoty oproti tým, aké boli pri týchto údajoch uvedené v bode 5. Žiadosť. Súd považoval konanie žalovaného (veriteľa) nie za prijatie návrhu predloženého žalobcom (v bode 5.), ale za nový návrh. Návrh nebol prijatý žalobcom bezvýhradne v písomnej forme (§ 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z.),

3. Súd konštatoval, že v danom prípade k uzavretiu zmluvy nedošlo, ide o neplatný právny úkon z dôvodu naplnenia ust. § 39 a § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobcom v konaní uplatnené plnenie súd posúdil ako nárok z titulu bezdôvodného obohatenia - ide o plnenie z neplatného právneho úkonu podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

4. Keďže súd mal preukázané, že žalobca postupne v splátkach zaplatil žalovanému sumu 2 427,22 eur a žalovaný poskytol žalovanému sumu 908,95 eur (schválená výška úveru bola 1 029,01 eur a žalovaný si okamžite započítal poplatok vo výške 120,06 eur) potom bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vzniklo vo výške 1 518,27 eur. Súd žalovaného zaviazal vrátiť žalobcovi sumu 1 297,02 eur, pretože žaloba bola podaná 23.05.2017 a uvedená suma bola zaplatená v rozhodnom období od 11.06.2014 do 11.01.2016 eur, ktorú sumu žalovaný prijal bez právneho dôvodu, podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Žalobca v konaní požadoval zaplatenie iba nepremičaného plnenia, preto žalovaným vznesenú námietku premičania súd považoval za neopodstatnenú a nedôvodnú (§§ 100 ods. 1, 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka).

5. Súd priznal žalobcovi aj nárok na úrok z omeškania z prisúdenej sumy 1 297,02 eur vo výške 5 % ročne podľa § 517 Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a to od 17.05.2017, od prvého nasledujúceho dňa potom ako žalovanému márne uplynula lehota na dodatočné zaplatenie stanovená žalobcom na dodatočné zaplatenie vo výzve doručenej žalovanému.

6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi ako strane v konaní úspešnému priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

7. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietá, zároveň aby žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Záver súdu o neuzavretí zmluvy z dôvodu, že nedošlo k dohode o výške úroku nemá za následok, že nedošlo k vzniku úverovej zmluvy. Všeobecne platí, že na to, aby nejaká zmluva vznikla, musí mať obligatórne náležitosti ustanovené právnym poriadkom. Ak tieto dodržané nie sú, potom nedochádza k vzniku zmluvy. Ak však ide o iné ako obligatórne náležitosti (t.j. fakultatívne), potom absencia takýchto (či už pre ich neplatnosť, nedojednanie a pod.) má za následok len to, že takéto dojednania nie sú platné. Ich nedodržanie ale nemá za následok nevzniknutie zmluvy.

9. V prípade zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500086183 z bodu 5. (návrhu) a z bodu 6. (prijatia) vyplýva, že žalobca požiadal o úver v sume 1 029,01 eur so splatnosťou 24 mesiacov, pri výške mesačnej splátky 70,70 eur. Z bodu 6. vyplýva schválenie úveru v sume 1029,01 eur, pri splatnosti 24 mesiacov a pri výške splátky 70,70 eur. Uvedené dokazuje, že závery súdu o neuzavretí zmluvy v písomnej forme dôvodné nie sú. Návrh na uzavretie zmluvy a rovnako prijatie návrh na uzavretie zmluvy sa nachádzajú na tej istej listine. Rozdiel medzi uvedenými časťami je pritom v údají RPMN. Samotný údaj RPMN sa však dohodnúť objektívne nedá, táto skutočnosť v prvom rade vyplýva z právnej úpravy a tiež aj zo súdnej praxe. Zákon č. 129/2010 Z. z. a ani iný právny predpis neurčujú, že údaj o RPMN bude dohodnutý. Ak okresný súd uviedol, že tento údaj medzi stranami dohodnutý nebol, potom by v prvom rade mal zdôvodniť, že tento údaj sa dá dohodnúť, toto v rozsudku chýba. Ak by žalovaný neurčil údaj RPMN schváleného úveru postupom podľa zákona č. 129/2010 Z. z., teda by tento údaj neurčil výpočtom podľa vzorca stanoveného zákonom v čase uzavretia zmluvy, ale by uviedol hodnotu zhodnú s „predpokladanou RPMN“ uvedenou v bode 5. každej zmluvy, potom by porušil zákon č. 129/2010 Z. z.. Hodnota ZPMN úveru nie je náležitosťou zmluvy, na ktorej by sa mali účastníci zmluvy konsenzuálne dohodnúť (viď. podporné odkaz na rozhodnutia súdov). Neobstoja ani závery súdu, že úver by bol bezúročný a bez poplatkov z dôvodu nerozdelenia splátky na časť istina, úrok a iné poplatky a pre neuvedenie termínu konečnej splatnosti (viď. argumentáciu s poukazom na rozhodnutia súdov, vrátane rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15).

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť z vecne správnych dôvodov. RPMN je obligatórna náležitosť zmluvy, a ak dodávateľ hodnoty jednotlivých zákonom stanovených obligatórnych náležitostí zmení, žalobca má zato, že zo strany dodávateľa nejde o prijatie návrhu, ale o nový návrh podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ani to, že sa údaj RPMN určuje presne stanoveným zákonným postupom ešte neznamená, že sa môže v jednotlivých častiach zmluvy líšiť. Argumenty žalovaného o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru považuje žalobca za situácie, kedy nedošlo k platnému uzatvoreniu zmluvy, za podružné, pretože v prvom rade je potrebné riešiť otázku, či vôbec existuje zmluva, v ktorej by mohla niektorá z náležitostí absentovať. Ak by však

aj zmluva bola vyhodnotená ako platná, v zmluve by pre ten prípad absentovala RPMN (ako správne poznamenáva okresný súd v napadnutom rozsudku) a úver by bol postihnutý následkom bezúročnosti, v ktorom dôsledku by žalovaný opäť nemal nárok na odplatu z úveru.

11. Žalovaný na vyjadrenie žalobcu nereagoval.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

14. Odvolací súd námietky žalovaného uvedené v odvolaní nepovažuje za dôvodné. Aj v danom prípade žalobca voči rozsudku argumentuje svojimi úvahami a spochybňuje závery súdu, hoci na ne v množstve rozhodnutí súdov dostal opakovanú odpoveď, že pre vznik a pre platnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa vyžaduje dvojstranný prejav vôle (§ 34 a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a podpis oboma zmluvnými stranami, teda dlžníkom a veriteľom, prípadne aj spoludlžníkom/mi, pričom nesmie byť akýchkoľvek pochybností o tom, že pod aký text účastníci zmluvy pripojili svoj podpis (čo z hľadiska obsahu listiny podpisujú). Zmluva sa uzatvára na formulári veriteľa, ktorý je zároveň žiadosťou o poskytnutie úveru aj zmluvou o úvere, túto skutočnosť však nemožno zneužívať k záverom, že došlo k vzniku zmluvy, k uzavretiu platnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prípade, kedy nie je vylúčená akákoľvek ďalšia manipulácia s textom (napr. dodatočné dopisovanie údajov do formulára po podpise dlžníkom) kedy dlžník podpísal iba žiadosť o poskytnutie úveru. Spotrebiteľ musí mať všetky ust. § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. vyžadované náležitosti zmluvy k dispozícii v čase uzatvárania zmluvy t.j. v čase kedy ju sám podpisuje, na tejto skutočnosti je založené rozhodnutie okresného súdu.

15. Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný. V zmysle ust. § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka písomnú formu musia mať zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (platného a účinného v čase, kedy účastníci mienili predmetnú zmluvu uzatvoriť), zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere. (Prijatá právna úprava zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v § 9 ods. 1 vyžaduje písomnú formu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a stanovila, že nedodržanie písomnej formy nie je sankcionované neplatnosťou zmluvy, ale v zmysle § 11 ods. 1 cit. zákona sa v takomto prípade úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.)

16. Ak žalovaný so žalobcom mienili uzavrieť zmluvu o spotrebiteľskom úvere, takáto zmluva v písomnej forme, súdu predložená nebola. A práve na tom založil svoje rozhodnutie okresný súd, preto námietky žalovaného vznesené v jeho odvolaní nie sú opodstatnené.

17. Zo súdu predloženej písomnosti nazvanej „Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva o revolvingovom úvere č. 8200024010“ podpísanej žalobcom (dlžníkom - spotrebiteľom) dňa 16.09.2009 vo Zvolene a žalovaným (veriteľom - dodávateľom) dňa 22.09.2009 v Bratislave, (ďalej Žiadosť/Zmluva) jednoznačne vyplýva, že žalobca okrem žiadosti s konkrétnym obsahom (vyplnený bod 5. formulára Žiadosť/Zmluva) nemohol akceptovať a podpísať aj bod 6. Údaje o schválenom revolvingovom úvere, pretože v čase keď žalobca Žiadosť/Zmluvu podpisoval táto časť formulára nebola vôbec vyplnená. (Žalovaný ju vyplnil až následne bez účasti žalobcu na svojom pracovisku v Bratislave a žalobcovi sa Žiadosť/Zmluva vrátila doplnená v bode 6. a podpísaná veriteľom s dátumom podpisu 22.09.2009. Zo Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru, čo bol formulár návrhu zmluvy jednoznačne vyplýva, že dlžník mal vyplniť jednotlivé body okrem bodu 6. predmetnej žiadosti, kde je výslovne uvedené „nevypĺňajte.“) Správne túto Žiadosť súd posúdil ako návrh žalobcu na uzatvorenie zmluvy.

18. Správny je záver okresného súdu, že prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh (§ 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

19. V danom prípade treba trvať na názore, že chýba písomný prejav vôle dlžníka (žalobcu) o akceptácii údajov o schválenom úvere žalovaným (veriteľom) - že dlžník do zmluvného vzťahu s veriteľom určenými podmienkami chce vstúpiť. Súhlas žalobcu s revolvingovým úverom (vyjadrený podpisom dňa 16.09.2009 na Žiadosti/Zmluve) je len jednostranný úkon, ktorý nie je písomnou zmluvou a neobsahuje dohodu strán o výške úveru, o splátkach, o výške úroku a ani iných náležitostiach spotrebiteľského úveru (ide o návrh na uzavretie zmluvy).

20. Keď odvolací súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil zohľadnil predovšetkým skutočnosť, a pre pojednávaný prípad bolo rozhodujúce, že okresný súd vykonal dokazovanie s dôrazom na skúmanie

prejavu vôle dlžníka (žalobcu) smerujúceho k vzniku zmluvy v písomnej forme (ust. 44 ods. 1, 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pričom dospel okresný súd k nepochybnému záveru, ktorý uviedol aj v odôvodnení svojho rozhodnutia, že žalobca zmenu návrhu žalovaného zo dňa 22.09.2009 preukázateľne písomne neakceptoval. Možno dodať, že ani prejav žalobcu, ktorým začal čerpať úver nenahrádza písomnú akceptáciu zmeny návrhu na uzavretie spotrebiteľskej úverovej zmluvy.

21. Okresný súd správne vyhodnotil nedostatky Zmluvy, že chýba písomná forma zmluvy, problematický je spôsob uzavretia zmluvy, a v dôsledku toho žalobcovi vzniká právo na vrátenie finančných prostriedkov ktoré žalovanému zaplatil nad sumu žalovaným poskytnutých finančných prostriedkov a ktoré súd posúdil ako nepremilčané, vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premilčania.

22. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto žalobcovi odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).